

KAISA RÄTY

Aikuisopiskelijoiden kokemuksia yhteisten tutkinnon osien (YTO) opiskelusta

Artikkelissa tarkastellaan tukea tarvitsevien ja sitä hakevien aikuisopiskelijoidenkokemuksia yhteisten tutkinnon osien (YTO) opiskelusta. YTO-opinnoillaan aikuisopiskelijat vahvistavat sivistyksellistä osaamistaan ja mahdollisuuttaan osallistua monimutkaistuvaan maailmaan. Tutkimuskysymykset ovat, 1) miten tukea ja ohjausta tarjoavaan YTO-pajaan osallistuneet opiskelijat kokivat yhteisten tutkinnon osien opintonsa ja 2) millaisia haasteita he niissä kokivat. Tutkimusaineisto, havainnointeihin pohjaavat muistiinpanot, koottiin havainnoimalla oppilaitoksen järjestämiä YTO-pajoja. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Opiskelijat keskittyivät YTO-pajassa opintojen suorittamiseen,

mutta toivoivat lisää lähiopetusta ja mahdollisuutta paneutua opetettuihin aiheisiin. Haasteita opintoihin toivat oppimisvaikeudet, heikko tutkintokielen taito, puutteelliset tietotekniset taidot ja itseohjautuvuuden haasteet. Opiskelijat kokivat tutkinnon rakentumisen ja oppilaitoksen tietojärjestelmät sekaviksi. YTO-pajalaiset kuitenkin selviytyivät YTO-opinnoistaan pienellä ohjauksella ja tuella.

Asiasanat: ammatillinen aikuiskoulutus, aikuisopiskelijat, sivistys, oppimisvaikeudet, ammatillinen erityisopetus

Aikuiskasvatus 43(3), 136

KAISA RÄTY

Common units in degree studies as experienced by adult students

The article examines the experiences of adult students who need and seek support in studying for the common units included in their degree. Through the courses within common units, adult learners strengthen their cultural competences and their ability to participate in an increasingly complex world. The research questions are: 1) how students who participated in a workshop for support and guidance experienced their studies for common units, and 2) what challenges they encountered. The research data consists of observation notes that were collected through observation of common units' workshops organised by the institution. Data-driven content analysis was applied. In the workshop, the students focused on completing their studies, but wished

for more face-to-face teaching and opportunities to engage with the topics taught. Learning difficulties, poor language skills, lack of IT skills and poor self-direction were identified as challenges. Students found the structure of a degree and the institution's information systems confusing. However, with a little guidance and support, the workshop participants managed to cope with their common unit studies.

Keywords: vocational education and training, adult students, general knowledge, learning difficulties, vocational special education

Aikuiskasvatus 43(3), 136

ULPUKKA ISOPAHKALA-BOURET & NINA HALTIA

Ammatillisen koulutuksen merkitykset ammattikoulutaustaisten yliopisto-opiskelijoiden näkökulmasta

Artikkelissa tarkastellaan sitä, millaisia merkityksiä ammattikoulutaustaiset yliopisto-opiskelijat antavat aiemmille ammatillisille opinnoilleen ja millaisia institutionaalisia rajoja näissä merkityksenannoissa rakentuu. Lähestymme ammatillista koulutusta kenttänä, jonka suhdetta muihin koulutuksen muotoihin ja yhteiskuntaan määritellään erilaisten institutionaalisten kategorisointien avulla. Nämä tuottavat kulttuurisesti jaettuja käsityksiä ammatillisesta koulutuksesta, jotka heijastuvat opiskelijoiden tulkintoihin siitä, kenelle ammatillinen koulutus on tai ei ole tarkoitettu ja millaiset jatkokoulutusvalinnat ovat heille mahdollisia. Tutkimuksessa haastatettiin 33 ammattikoulutaustaista yliopisto-opiskelijaa. Analyysin perusteella ammatillinen koulutus voitiin nähdä 1) tavoitteellisena askeleena kohti omia pää-

määriä, 2) vääränä valintana, 3) itsestäänselvyytenä tai 4) välttämättömänä pahana. Opiskelijoiden merkityksenannot tekivät näkyviksi ammatillisen koulutuksen institutionaalisia rajoja. Ne orientoivat eri tavoin jatkokoulutukseen, mutta kielteisetkään opiskelukokemukset eivät olleet estäneet yliopisto-opintoja myöhemmin elämässä. Tutkimus osallistuu keskusteluun koulutuspolitiikan linjauksista ja avartaa käsityksiä ammatillisen tutkinnon suorittaneiden jatko-opintomahdollisuuksista.

Asiasanat: ammatillinen koulutus; ammatilliset tutkinnot; korkeakouluopiskelu; korkea-asteen koulutus; instituutiot; kategoria-analyysi; koulutusvalinnat

Aikuiskasvatus 43(3), 148

ULPUKKA ISOPAHKALA-BOURET & NINA HALTIA

Meanings of vocational education and training from the perspective of university students with a vocational background

The article examines the meanings that university students with a vocational education background give to their previous vocational studies and what kind of institutional boundaries are built into these meanings. We approach vocational education and training as a field whose relationship to other forms of education and society is defined through various institutional categorisations. These produce culturally shared understandings of VET that are reflected in students' interpretations of who VET is or is not for and what further education choices are possible for them. For the study, 33 university students with a vocational education background were interviewed. The analysis showed that vocational training could be seen as 1) a purposeful step towards personal goals, 2) a wrong choice, 3) a matter of course or 4) a necessary evil.

The students' meanings made the institutional limits of VET visible. They provided different orientations for further education, but even negative experiences had not become a barrier to university studies later in life. The study contributes to the debate on education policies and broadens the perception of further education opportunities for vocational education and training graduates.

Keywords: vocational education and training, vocational upper secondary qualifications, studies in an institution of higher education, tertiary education, institutions (social mechanisms), membership categorization device analysis, educational choices

Aikuiskasvatus 43(3), 148

Oppisopimuskoulutus aikuiskoulutuksena – Laadullinen tutkimus oppisopimuskoulutukseen osallistumisesta ja subjektiivisista tehtäväkohtaisista arvoista

Yli 25-vuotiaat aikuiset ovat oppisopimuskoulutuksen tavoiteltava kohderyhmä kansainvälisessä koulutuspolitiikassa. Suomessa oppisopimuskoulutus on kuitenkin ollut poikkeuksellisesti pääosin aikuiskoulutusta. Artikkelissa tarkastellaan aikuisten oppisopimuskoulutukseen osallistumista odotusarvoteoriaan sisältyvien subjektiivisten tehtäväkohtaisten arvojen kautta. Ne voidaan jakaa kiinnostus-, tärkeys- ja hyötyarvoon sekä kustannuksiin. Näiden näkökulmien tarkastelu auttaa ymmärtämään, miksi aikuiset haluavat oppisopimuskoulutukseen ja millaisia hyötyjä ja kustannuksia he siihen yhdistävät. Tutkimusaineistona olivat aikuisten oppisopimusopiskelijoiden haastattelut (N = 8), jotka analysoitiin laadullisella sisällönanalysillä, teoriasidonnaista lähestymistapaa hyödyntäen. Tulosten perusteella aikuisopiskelijoiden kokemia hyötyjä olivat 1) oppimismuodon kiinnostavuus, esimerkiksi tekemällä oppiminen, 2) ammatillisen kasvun tärkeys, esimerkiksi

asiantuntijuuden vahvistaminen sekä 3) hyödyllisyys lyhyt- ja pitkäaikaisten tavoitteiden saavuttamisessa, esimerkiksi työsuhteen edut ja palkka ja tutkinto. Koetut kustannukset puolestaan liittyivät 1) ajankäytön vaateisiin, kuten paineeseen opiskella vapaaajalla, 2) emotionaaliseen ja psykologiseen kuormitukseen, esimerkiksi oppimisen ristiriitaisuuteen, 3) tukitoimien ja turvaverkkojen, kuten opiskelijayhteisön, puutteellisuuteen ja 4) tulevaisuuden näkymien rajoittumiseen, esimerkiksi kuiluun korkeakoulutukseen. Artikkelit tarjoaa yhtäältä aineksia oppisopimuskoulutuksen kehittämiseen, mutta tuo toisaalta esiin oppisopimuskoulutuksen merkityksen jatkuvan oppimisen väylänä ja aikuiskoulutuksen osana.

Asiasanat: ammatillinen koulutus, oppisopimus, aikuiskoulutus

Aikuiskasvatus 43(3), 161

HETA RINTALA & PETRI NOKELAINEN

Apprenticeships as adult education and training – Qualitative study on apprenticeship participation and on subjective task values

Adults over 25 are the target group for apprenticeships in international education policy. In Finland, however, the apprenticeship training model has been used mainly in adult education. This article examines the participation of adults in apprenticeship training through the subjective task values embedded in expectancy-value theory. These can be divided into attainment, intrinsic, utility and cost values. Examining these perspectives helps to understand why adults want to participate in an apprenticeship, and the benefits and costs they associate with it. The research data consisted of interviews with adult apprentices (N = 8), and it was analysed using a qualitative content analysis, applying a theory-based approach. Based on the results, the benefits perceived by adult learners were 1) the attractiveness of the learning mode, such as learning by doing, 2) the importance of professional growth, such as strengthening one's expertise, and 3) usefulness in achieving short- and

long-term goals, such as employment benefits, salary and degree. Perceived costs, on the other hand, were related to 1) time demands, such as pressure to study in leisure time, 2) emotional and psychological strain, such as the conflicting nature of learning, 3) lack of support and safety nets, such as a student community, and 4) limited future prospects, such as the gap to higher education. On the one hand, the article provides input for the development of apprenticeships, but on the other hand, it highlights the importance of apprenticeships as a path to continuous learning and as part of adult education.

Keywords: vocational education and training, apprenticeship training, adult education, subjective task values

Aikuiskasvatus 43(3), 161